

BESZÁMOLÓ AZ IM EMBERI JOGI MUNKACSOPORT FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK JOGAIÉRT FELELŐS MUNKACSOPORTJÁNAK ÜLÉSÉRŐL

2016. február 09. napján 10 órakor került sor az Emberi Jogi Munkacsoport fogyatékossgal élők jogaiért felelős tematikus munkacsoport legutóbbi ülésére, melyen az AOSZ képviseletében dr. Kálozi Mirjam vett részt.

Az ülés három napirendi pontja az alábbi volt:

- 1.) a gondnokság alatt álló személyek választójoga,
- 2.) fogyatékos személyek családdhoz és gyermekvállaláshoz való joga,
- 3.) egyebek

Az első napirendi pont kapcsán a megjelentek egységes álláspontra helyezkedtek, s támogatták az ÉFOÉSZ által tett azon javaslatot, hogy minden fogyatékos személyt, megkülönböztetés nélkül illessen meg a választójog, s a gondnokság alá helyezés során se vizsgálják, hogy az adott személy választójogát képes e gyakorolni vagy sem. Ez ugyanis több szempontból is diszkriminatív eljárás. Egyrészt objektív vizsgálati módszerek nincsenek, amelyek által eldönthető volna, hogy az érintett személy képes e választójogát gyakorolni. Ennek következtében a bírói döntések nem kellően megalapozottak és nem egységesek abban, hogy kinek vonják meg a választójogát, hanem többnyire a gondnokság típusához (részlegesen vagy teljesen korlátozó) igazodik ez a döntés. Tehát, aki teljesen kizáró gondnokság alá kerül, az általában a választójogát is elveszti. Másrészt diszkriminatív ez a gyakorlat abból a szempontból is, hogy akit nem helyeznek gondnokság alá, annak ezen képességét nem is vizsgálják és a választójoga is megmaradhat, míg azt, akit gondnokság alá helyeznek megfoszthatják választójogától is. Ez pedig hasonló helyzetben lévő személyek közötti megalapozatlan különbségtételt (diszkriminációt) eredményez. Elhangzott továbbá az is, hogy a választójog mindenki számára való egységes biztosítása nem adhat teret a fogyatékos emberek választójogával való visszaéléseknek, mivel egyrészt ezen visszaélések lehetőségét már a választási eljárásba beépített eszközökkel, garanciákkal kell megszüntetni, melyre más országokban már jó gyakorlat kialakult, amely átvehető, másrészt a visszaélések ellen nem az érintett személyek jogainak korlátozásával kell védekezni. A jogfosztás ebben az esetben nem lehet jó megoldás, hanem inkább az érintett személyek különböző módszerekkel való tájékoztatására, támogatására van szükség. Egyébként a súlyosan fogyatékos, egyéb jogaik gyakorlására is képtelen személyek választójogtól való megfosztása azért is felesleges, mert ők úgysem fognak élni a szavazati jogukkal.

A második napirendi pont kapcsán elsősorban a művi meddővé tételek és a fogyatékos emberek egészségügyi ellátáshoz való nem akadálymentes hozzáféréseinek problémái kerültek felszínre. Felmerült, hogy e témakörben a jogszabályok korrekcióra szorulnak (elsősorban az egészségügyi tárgyú jogszabályok, magzatvédelmi törvény) továbbá fontos lenne a már meglévő eljárások, és jogi garanciák gyakorlati érvényesülésének elősegítése. E körben szükség volna a fogyatékos személyek nemiséggel, szexualitással és családalapítással kapcsolatos sérülés specifikus tájékoztatására, például könnyen érthető tájékoztató füzetek elkészítése és az orvosi rendelőkben való elérhetővé tétele útján. Elhangzott, hogy az Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és Dokumentációs Központ (OBDK) pontosan ilyen irányú munkát végez, amelybe érdemes volna bekapcsolódni, illetve a munkacsoportba az OBDK képviselőjét is meghívni. E témában további írásbeli észrevételek, javaslatok a Munkacsoport Titkárságán keresztül tehetőek.

A harmadik napirendi pont kapcsán elhangzott, hogy hamarosan újra létre hozzák az Országos Szociálpolitikai Tanácsot, s megalakulnak ezek szakmai kollégiumai. Ezen belül fogyatékossgügyi szociális szakpolitikai kérdések is megtárgyalhatóak, és e témakörben a megjelentek javaslatot is tehetnek a megvitatandó problémákra.